

Рукополагање жена?

Питање о рукополагању жена никада се није постављало ни међу православним, ни међу католичким хришћанима све до данашњих дана. Недавне расправе на ту тему које су подстакнуте могућим најавама да ће у епископалној цркви жене бити рукополагане, довеле су до тога да се доста писало о томе, али углавном су текстови били ватрени и површни. На овом месту се нећемо трудити да расправимо све аргументе *за* и *против* рукополагања жена јер је то већ урађено у много озбиљнијим студијама, али ћемо једноставно покушати да нагласимо главна и суштинска православна становишта, која би објаснила зашто су православни негативно реаговали на идеју Свете Тајне рукополагања жена за свештенике. То може бити сажето у пет тачака:

1. Свето Писмо и Свето Предање носе у себи једнодушно сведочанство и чињеницу да су Христос, апостоли, све службе у раној Цркви, баш као и сви епископски и презвитерски прејемници током каснијих векова били мушкарци, а не жене. Тако се однос према рукополагању жена већ добро назире. Међутим, они који заговарају тако нешто, држе да је то била обавеза која је настала услед „историјских прилика“ тако да не припада суштини хришћанске вере. Оно што они не желе да виде јесте да проблем рукополагања жена укључује не само Свето Писмо и Свето Предање као ауторитете у хришћанској

Ј. Мајендорф: “Сведочење (хришћана) у свету”

заједници, већ и пробу како да *догађају* које ови пуно-важни сведоци морају да реше постану живот Цркве *данас*. Оваплоћење, смрт и Васкрсење Христово и силазак Духа Светог у дан Педесетнице воде до догађаја рођења Цркве, чије су учење и светотајинске службе чували мушкарци, а не жене. Да ли ми желимо да припадамо таквој истој Цркви? Чињеница да су скоро све паганске религије у Христово доба имале жене-жречеве, баш као и жречеве, показује да је мушко свештенство било посебан библијски знак, односно јеврејски и хришћански идентитет ране Цркве. Данашња Црква тежи да буде апостолска, а то значи да је вера заснована на сведочењима Христових сведока, да су службе у њој Христове и да су одређене појмовима јединствених и непоновљивих дела Божјих, оживотворених и испуњених у самом Христу (cf. Јевр 6, 4; 8, 28; 1. Петр 3, 18; итд). Ни једно ново откриће неће моћи да доврши или замени оно што Господ Исус Христос уради „када се испуни пуноћа времена“ (Гал 4, 4). Јеванђеље Христово не може да се опет напише због тога што „пуноћа времена“ долази, а онда неће постојати категорија времена. Ето разлога зашто ће сви хришћани морати да постану Христови савременици. Зато, праве „историјске прилике“ које су обележиле Јеванђеље Христово јесу, у извесном смислу, нормативи за нас. Двадесети век није апсолутна норма, али апостолско доба то заиста јесте.

2. Хришћанска вера, сачувана у Цркви, није негација природе већ њено спасење. „Нова твар“ не може да савлада „стару“, већ може да је обнови и преобрази. Овај циљ је веома снажан и прикладно изражен у пажљиво сачињеном саопштењу од стране православних на консултацијама православних и англиканаца, које су одржане 1974. године: „Бог је створио људе као мушке и жен-

ске, установљавајући различите функције и дарове; те функције и дарови се допуњују, али нису променљиве... Постоји много разлога да се хришћани боре против савремених трендова који желе да начине да мушкарци и жене могу да се размењују у функцијама и улогама, јер то води до дехуманизације живота“.

3. „Апел природи“ је наставак горњег аргумента и можда може да се тумачи као апологија за „доминантно мушко“ друштво, осим ако се, истовремено, не распозна неотуђива средишња улога жене која је показана изузетном снагом у богословљу и у Литургији у Цркви:

– жене су први сведоци Васкрсења (Мт 28, 1-15; Јн 20, 1)

– жене су прослављане у Православној Цркви као свете са посебним именом: равноапостољна (Света Марија Магдалина, Света Текла, Света Нина Грузијска, Света Олга и многе друге)

– и, наравно, Марија Богородица названа је Новом Евом, која помаже целом човечанству. Она је прихватила вољу Божју, коју јој је благовестио анђео, а на тај начин је човечанство пришло ближе Богу. У православној Литургији се прославља речима: „часнија од Херувима, и неупоредиво славнија од Серафима.“

Несумњиво је да одбијање протестаната да прослављају Пресвету Марију Богородицу и различите последице тог одбијања (као што су на пример, потпуно мушко-доминантно протестантско богослужење, лишено емоција, поезије и интуитивног прихватања тајни) јесу један од психолошких разлога који објашњавају појаву институционализованог феминизма у савременом друштву. Међутим, ти психолошки аспекти тог проблема могу да имају своје дубље корене у богословљу. Светотајинска служба у Цркви је заснована на Господу Исусу Хри-

сту: епископ, или свештеник, служећи Евхаристију раде оно што је Христос радио, и као такав Он је Женик Цркве и икона Очева, према речима Светог Игнатија Антиохијског писаним око 100. године Христове ере. Та улога Оца и Женика може бити испуњена само у мушкарцу. Међутим, живот Цркве је далеко од ограничења овом службом. Црква постоји, првобитно, због жене, Пресвете Богородице Марије која је била у стању да слободно каже „да!“ Богу и затим буде осењена Духом Светим. Касније је Дух Свети сишао на целу Цркву, а не само на апостоле и њихове наследнике, створио је многе службе, укључујући и пророчку, коју су чиниле жене. На пример, монаштво, као пророчка функција која је опстала у историји Православне Цркве до данас, заједно са свим другим призивима, посебно на пољу друштвених и образовних служби, начинила је да Црква буде заиста Црква која је испуњена женама, више него што је мушкарцима, зато што захтевају интуитивне врлине које су ближе материнству.

У савременом православном богословљу још увек постоји правац који у Духу Светом разликује божанску заснованост прототипа женског аспекта људске личности. Ако се посматра у одговарајућем контексту, овај правац, који је снажно библијски заснован (И Дух и Невеста кажу – Дођи, Откр 22, 17, итд), могао би да помогне да схватимо како су неодвојиве, али различите, улоге Духа Светог и Сина у искупљењу света приказане у неодвојивим, али и различитим, службама људи и жена у животу Цркве. Са друге стране, могло би се показати да благо прихватање изменљивих функција људи и жена јесте одбијање лика Божјег и трагична предаја потпуно секуларном и, у ствари, дехуманистичком схватању човека.

4. Већина православних посматрајући струју у англиканству која подржава рукополагање жена види то као

типичан западни и средњовековни облик клирикализма. Свештство је првенствено тумачено као привилегована класа којој не припадају жене. Међутим, шта ћемо са ужасним духовним ризиком од оваквих рукополагања? Свети Јован Златоуст и касније Јован Кронштатски који је и сам био парохијски свештеник наглашавали су у својим беседама да ће бити много више свештеника него лаика у паклу! Онда можемо да се питамо, ако није привилегија жена да се боре са призивом којим Бог зове мушкарце у службу његову коју многи од њих примају без размишљања о будућим последицама! Несумњиво је да исти клирикализам води до очигледно погрешног схватања библијских чињеница, као што су на пример, Павлове речи да у Христу нема ни мушкога, ни женскога (Гал 3,28) – ако се односи на службу руше ред стварања и просто не потврђују да је Царство Божије (већ предокушано у Цркви) отворено подједнако за све. У ствари, у Царству Христовом неће бити одвајања полова, али неће бити ни епископа, свештеника или ђакона!

5. Са црквеног становишта, на крају се питамо како је епископална Црква, која посебно настоји на својој *саборности*, односно на јединству са апостолима и Оцима, настоји да прихвати Предање, као што је било аутентично прихваћено у прошлости, и које се и данас прихвата преко потврђивања Васељенских сабора и Васељенске Цркве, могла да одлучи да реши проблем од таквог значаја већинским гласањем на националној конвенцији. Није ли тај чин огледало очигледног фракционаштва и раздјељености?

На крају, морамо да нагласимо да су и мушкарци и жене исти у царском свештенству свих верника (1. Пт 1,9), а пуно учествовање жена у свим службама означава да та почаст мора бити стална брига целе Цркве.

Септембар, 1975.